

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 43/00-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu 28. júna 2000 predbežne prerokoval podnet [REDACTED], bytom [REDACTED] a [REDACTED], bytom [REDACTED] vo veci porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom ministra spravodlivosti Slovenskej republiky a prezidenta Slovenskej republiky pri vybavovaní ich podnetu na udelenie milosti a takto

r o z h o d o l :

1. Podnet [REDACTED] vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom ministra spravodlivosti Slovenskej republiky a prezidenta Slovenskej republiky o d m i e t a , pretože ho podala zjavne neoprávnená osoba.

2. Podnet [REDACTED] vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom ministra spravodlivosti Slovenskej republiky a prezidenta Slovenskej republiky o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 25. apríla 2000 doručené podanie [REDACTED], bytom [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED], bytom [REDACTED] (ďalej len „navrhovatelia“), označené ako „Podnet na začatie konania pred ÚS SR pre porušenie ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ustanoveného v čl. 48 ods. 2, prvá veta Ústavy SR, postupom prezidenta SR v konaní o žiadosti podnecovateľov o milosť pre [REDACTED]“.

Navrhovatelia vo svojom podnete namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky (Každý má právo, aby sa jeho vec... prerokovala bez zbytočných priet'ahov...). K jeho porušeniu malo dôjsť tým, že v konaní o udelení milosti [REDACTED] (podnet na udelenie milosti prezidentovi republiky podal spolu so svojím bratom [REDACTED] [REDACTED] 30. 3. 1998) bolo rozhodnuté až 9. apríla 2000 (č. k. 981/98-72-764), t. j. po dvoch rokoch a 19 dňoch od jeho podania. Podľa názoru navrhovateľov však „v konaní o podnete na udelenie milosti mne [REDACTED] bolo, vzhľadom na 2 roky a 19 dní trvania tohoto jednoduchého do úvahy pripadajúceho rozhodnutia, porušené naše právo na prerokovanie našej veci (podnetu) v rozumnom čase, primeranom „zložitosti“ veci podľa par. 366, 367 tr. por.“ V dôsledku uvedeného navrhovatelia požiadali, aby po prijatí ich podnetu na konanie ústavný súd rozhodol nálezom: „Postupom prezidenta Slovenskej republiky v konaní č. k. 981/98-72-764 a postupom ministra spravodlivosti SR v konaní č. k. 3715/98-51/1-315 podľa § 366, 367 Tr. por., bolo porušené základné právo [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky“.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) oprávnený konať o podnetoch, ktorými fyzické alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich práv. Z konania o podnetoch nie je možné vylúčiť postup žiadneho orgánu (štátneho, samosprávneho, iného orgánu verejnej moci), pokiaľ v jeho dôsledku došlo k porušeniu základného práva alebo slobody fyzickej alebo právnickej osoby a pokiaľ tomuto základnému právu alebo slobode nie je možné poskytnúť žiadnu ochranu prostredníctvom účinného právneho prostriedku nápravy dostupného navrhovateľovi.

1. Pri predbežnom prerokovaní každého podnetu ústavný súd skúma jeho zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako aj prípadné dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Jedna z podmienok, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní každého podnetu, je, či nejde o podnet podaný zjavne neoprávnenou osobou. Ústavný súd pri posudzovaní splnenia tejto podmienky konania už viackrát rozhodol: „Podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky môže Ústavný súd Slovenskej republiky konať o podnetoch len vtedy, ak nimi fyzické alebo právnické osoby namietali porušenie svojich práv. Pod osobou zjavne neoprávnenou na podanie podnetu možno (a v dôsledku toho) rozumieť takú, ktorá nenamietala porušenie svojich základných práv alebo slobôd, ale základných práv a slobôd inej fyzickej alebo právnickej osoby“ (I. ÚS 65/98, I. ÚS 78/99, II. ÚS 128/95). Navrhovatelia vo svojom podnete uviedli: „Podnetom na udelenie milosti [redacted] adresovaného prezidentovi SR... sme my dolepodpísaní trestne stíhaný [redacted] a brat obvineného [redacted] požiadali spoločne o udelenie milosti [redacted] abolíciou“. Po zisťovaní, či došlo k splneniu tejto podmienky konania o podnete, ústavný súd zistil, že účastníkom

konania o milosti aboliíou je však len jeden z navrhovateľov, a to [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „navrhovateľ“), avšak nie aj jeho brat [REDACTED]. Túto skutočnosť potvrdzuje aj rozsudok Okresného súdu Košice 1 z 30. apríla 1996. V dôsledku uvedeného bolo treba podnet navrhovateľov, ktorým namietali porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, vo vzťahu k osobe [REDACTED] [REDACTED] odmietnuť ako podaný zjavne neoprávnenou osobou.

2. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ďalej zisťoval, či podnet druhého navrhovateľa [REDACTED] spĺňa ďalšiu podmienku konania pred ústavným súdom, t. j. či nie je zjavne neopodstatnený.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnený podnet možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na konanie. Ako ústavný súd už uviedol vo veci I. ÚS 24/98: „Jedným z dôvodov odmietnutia podnetu je jeho zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky nezistí príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal pisateľ podnetu“, v dôsledku čoho „...namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ...“ (I. ÚS 66/98).

Ústavný súd z uvedeného hľadiska preskúmal podnet navrhovateľa, ktorým namietal porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a zistil, že k jeho porušeniu malo dôjsť jednak postupom prezidenta Slovenskej republiky, ako aj ministra spravodlivosti Slovenskej republiky v konaní o udelení milosti. Vychádzajúc z obsahu podnetu, z jeho petitu, ako aj z povahy základného práva, porušenie ktorého navrhovateľ namietal, ústavný súd skonštatoval, že navrhovateľ považuje inštitút milosti a konanie o nej za súčasť práva na súdnu ochranu, a tým, že konanie,

prostredníctvom ktorého sa domáhal svojho práva, trvalo viac ako dva roky, došlo podľa jeho názoru k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

2.1. Prvým orgánom, ktorý mal podľa názoru navrhovateľa porušiť jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol minister spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorému bol podnet navrhovateľov na udelenie milosti postúpený Kanceláriou prezidenta Slovenskej republiky (referát pre styk s verejnosťou) 15. mája 1998 (č. k. 981/98-72-764): „S poukazom na ustanovenie § 366 ods. 2 Trestného poriadku sme žiadosť odstúpili na ďalšie konanie Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré je kompetentné prešetriť jej dôvodnosť“. Minister spravodlivosti v konaní o udelení milosti navrhovateľovi postupoval podľa vtedy platného ustanovenia § 367 písm. b) Trestného poriadku (toto ustanovenie stratilo platnosť 90 dní po zverejnení nálezu ústavného súdu vo veci PL. ÚS 8/97 z 24. júna 1998 – nález zverejnený pod č. 222/1998 Z. z. 16. júla 1998). V postupe ministra spravodlivosti pri vybavovaní svojho podnetu na udelenie milosti navrhovateľ videl porušenie svojho základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podnetu navrhovateľa preto predovšetkým skúmal, či postupom ministra spravodlivosti v konaní o udelení milosti podľa § 366 ods. 2 v spojení s § 367 písm. b) Trestného poriadku mohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva navrhovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a zistil, že by k nemu mohlo dôjsť len vtedy, ak by inštitút milosti bolo možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a konanie o jej udelení za súčasť toho konania, prostredníctvom ktorého sa základné právo na súdnu ochranu vykonáva, t. j. konania pred súdmi, nakoľko k zbytočným prietahom v konaní (a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy) môže dôjsť postupom súdu aj v konaniach o trestnoprávných veciach (I. ÚS 53/98). Ústavný súd pri zisťovaní tejto skutočnosti poukázal na svoju predošlú judikatúru, v súlade s ktorou: „Konanie o udelenie milosti nie je súčasťou trestného konania, Trestný poriadok na túto skutočnosť reaguje, keď vo svojom členení tento postup charakterizuje ako

„Niektoré úkony súvisiace s trestným konaním“. Konanie o udelení milosti nepredstavuje ďalší stupeň trestného konania...“ a „Rozhodovanie o žiadosti o milosť nepredstavuje ďalší stupeň trestného konania. Milosť je nezávislou ústavnou inštitúciou autonómnou od trestného konania, jeho priebehu a výsledkov“ (PL. ÚS 8/97). Nakoľko ale súčasťou súdneho (trestnoprávneho) konania nie je aj postup ministra spravodlivosti v konaní o udelení milosti podľa § 367 písm. b) Trestného poriadku, nebolo ani možné, aby ním porušil základné právo navrhovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z tohto dôvodu bol jeho podnet, ktorým namietal porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ministrom spravodlivosti, odmietnutý ako zjavne neopodstatnený.

2.2. Navrhovateľ ďalej namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj postupom prezidenta Slovenskej republiky v konaní o udelení milosti. Ústavný súd aj pri predbežnom prerokovaní podnetu navrhovateľa skúmal, či postupom prezidenta republiky pri udeľovaní milosti mohlo vôbec dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a zistil (podobne ako pri ministrovi spravodlivosti), že by k nemu mohlo dôjsť len vtedy, ak by inštitút milosti bolo možné považovať za súčasť základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a konanie o nej za súčasť toho konania, prostredníctvom ktorého sa základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vykonáva, t. j. súdneho konania. Odvolal sa v tejto súvislosti na svoje rozhodnutie vo veci I. ÚS 61/96, podľa ktorého: „Pokiaľ ide o konanie prezidenta republiky o žiadosti o udelenie milosti, toto netvorí predmet osobitnej ústavnej úpravy (odlišnej od samotného čl. 102 písm. i) ústavy) a ani zákonnej úpravy. Hoci štvrtá časť Trestného poriadku (Niektoré úkony súvisiace s trestným konaním) vo svojej dvadsiatej druhej hlave (Udelenie milosti a použitie amnestie) pod svojím § 366 hovorí o udelení milosti, neupravuje samotný postup prezidenta Slovenskej republiky v tom konaní o udelení milosti, uskutočnenie ktorého si vyhradil. Postup prezidenta republiky pri udelení milosti neupravujú ani žiadne ďalšie ustanovenia Trestného poriadku“, hoci: „čl. 102 ods. 1 písm. i) ústavy svojimi právnymi účinkami patrí do systému trestného zákonodarstva“ (I. ÚS 30/99).

Žiadosť o milosť a konanie o nej prezidentom Slovenskej republiky nie je preto možné považovať ani za riadny a ani za mimoriadny opravný prostriedok v systéme trestného konania súdneho a nie je ani podmienkou pre uskutočnenie konania o nej.

Milosť naopak predstavuje právny inštitút mimoriadnej a celkom výnimočnej povahy použiteľný v situácii, kedy zmiernenie trestu nie je možné dosiahnuť bežnými zákonnými buď riadnymi, alebo mimoriadnymi opravnými prostriedkami v systéme trestného súdnictva.

Z uvedeného vyplýva, že konanie o žiadosti o milosť uskutočňované prezidentom republiky nemožno považovať za súčasť súdneho (trestného) konania. Nakoľko ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podnetu navrhovateľa zistil, že ani postup prezidenta republiky v konaní o žiadosti o udelenie milosti podľa čl. 102 písm. i) ústavy nemožno považovať za súčasť základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a tým ani súdneho konania, nemohlo ním vôbec dôjsť k porušeniu základného práva navrhovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z tohto dôvodu ho bolo po jeho predbežnom prerokovaní potrebné takisto odmietnuť ako zjavne neopodstatnený.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2000